

Святкове інтерв'ю

«Я ЧАСТКА НАРОДУ, СЕРЕД ЯКОГО ЖИВУ»

Сьогодні, на жаль, українська народна пісня перебуває в упадку, тому дуже важко знайти її поціновувачів, а ще важче – виконавців.

Та все ж такі люди є. Прикладом цього – етнографічний хор «Гомін» з Києва. «Гомін» – гість Всеесімніх Бойківських фестивалів. Мені вдалося поспілкуватися з художнім керівником колективу, етнографом, музикознавцем Леопольдом Івановичем Ященком.

ловічій – у Львові. З ними підтримуємо дружні звязки.

– Ваш репертуар такий цікавий, різноманітний. Де ви його берете?

– Наші пісні – це народні перли з різних областей України.

Хор «Гомін» на міській сцені

– Леопольде Івановичу, розкажіть, будь ласка, історію виникнення хору.

– Історія «Гомону» складна і навіть трагічна. Вперше хор було створено у 1969 році, в нього входила патріотично настроєна українська молодь, яка групувалася довкола музею Івана Гончара.

– Чи вдалося вижити вашому колективу в радянські часи, коли так боялися найменших проявів націоналізму, проводили атеїстичну пропаганду?

– І справді, було дуже важко. Наш хор був як незаконнонароджена дитина: ні поваги, ні даху над головою. Концерти відбувалися просто неба, на схилах Дніпра. Так тривало три роки, а в 1971-у хор було ліквідовано. Послужив цьому мій підпис під колективним листом до ЦК КПРС України з приводу закритих судових процесів над дисидентами. Мене виключили із Спілки композиторів, позбавили роботи в Інституті мистецтва, фольклору та етнографії при АН УРСР.

– Коли ж «Гомін» дістав друге дихання?

– Пауза в роботі хору тривала 13 років. Але весь цей час я не сидів, склавши руки. Збирав матеріали, організовував навколо себе людей, які цікавилися украї-

нською піснею. Правду кажуть, що надія вмирає останньою. Я вірив, що «Гомін» ще загомонить на всю Україну. В 1984 році я почав відроджувати хор. І знову нам доводилося ховатися десь на окраїнах Києва, якому могла дальше від ока і вуха радянської влади. Спочатку це був стихійний колектив, чисельністю якого з кожним днем зростала. Серед національно-активної молоді були і юна Ніна Матвієнко, і Олесь Харченко (квартет «Явір»), а також багато інших талановитих співаків. В 1985 році нам вдалося прописатися при будинку культури «Кіївметробуд». І ця «прописка» виявилася стійкою аж до сьогоднішнього дня.

Я гордуся тим, що коли прокотилася хвиля національного відродження, наш хор першим в Києві заспівав «Ще не вмерла Україна», «Боже, Великий, єдиний».

– А звідки така назва «Гомін»?

– Цю назву придумав відомий дисидент Микола Плахотнюк. В радянські часи навіть сама ця назва була небезпечна. Тому під час відновлення, в 1984 році, хор просто називався народним. З часом його колишня назва повернулася. До речі, хор з такою ж назвою є в Манчестері та чо-

багато матеріалу зібрав я. Крім цього, мені допомагають учасники хору, географія пісень різноманітна: бойківські, лемківські, гуцульські (і на підтвердження своїх слів Леопольд Іванович заспівав уривок з бойківської співанки).

Виконуємо і духовні твори.

– Звідки у вас така любов до народних пісень?

– Напевне, вона мені передалася з генами. Моя мама була філологом і викладала українську мову в одній з київських шкіл. В мене ще з дитинства був потяг до народних пісень, любов до рідної мови. Влітку, коли нас із школи посилали в колгосп на жнива, я мав нагоду доторкнутися до живильного джерела народної пісні. Коли приїжджав додому, то розмовляв українською мовою. Через це з мене в школі сміялися. Але я завжди усвідомлював, що я – українець, що я частка народу, серед якого живу. Я мріяв про інститут мистецтва, фольклору та етнографії, щоб хоч трохи наблизитися до народної творчості. Навчаючись тут, я міг подорожувати по селах і збирати по кручинці етнографічний матеріал.

Важкі це були повоєнні часи, але народ зберігав пісню краще, ніж тепер.

– Яке, на Вашу думку, ста-

новище української народної пісні сьогодні? Чи популярна вона серед молоді?

– В даний час народна пісня майже відмирає. Молодь переважно не знає народних пісень. Українці мало дбають про духовну культуру. Наприклад, в Японії не можливо поступити в навчальний заклад без знання народних пісень. На превеликий жаль, більша частина нашої молоді надає перевагу не задушевній ліричній пісні, а скандуванню без будь-якого ритму.

– А яка роль вашого хору в збереженні української пісні? Що ви робите для того, щоб вона не загинула?

– Ми організовуємо безплатні імпровізовані свята народної пісні «Співаймо з нами» в київському гідропарку на День Києва, День Конституції, День Незалежності та в будь-яку неділю.

У Великодні свята виконуємо веснянки. Водимо хороводи біля Михайлівського собору, у різдвяні – колядки, щедрівки. До речі, нещодавно з Богородчанського району Івано-Франківської області нам привезли чудові щедрівки, які я до цього часу ніколи не чув.

Ми відродили свято Івана Купала. І не просто відродили, а й організовуємо його щороку, завжди змінюючи програму.

– А скільки чоловік є у Вашому хорі? І люди яких професій входять до нього?

– В «Гомоні» беруть участь 80 чоловік. Це люди різноманітних професій, значна частина із них – пенсійного віку.

– Ви побували в різних областях України. А за її межами?

– Наш «Гомін» побував у країнах Прибалтики. Дуже тепло приймали нас в Карабії. В одному містечку на кордоні з Фінляндією виявилось дуже багато наших земляків.

– Професії вашої дружини та дітей теж пов'язані з музикою?

– Моя дружина Лідія Орел – відомий етнограф, вона працює в музеї народної архітектури, а син – композитор.

– І накінець, Ваше перше враження про наш бойківський край?

– Карпати скрізь гарні, а тут особливо. Ми зачаровані чудовою природою та чистим повітрям. Нас тепло зустрічала Марія Янінович, методист райво, яка є керівником нашої групи, щиро прийняла на тимчасове проживання директор школи Оксана Фролова.

– Широ дякую за інтерв'ю. Ваші пісні справді зачаровують турківчан та гостей свята. Низький уклін Вам від усіх бойків.

Галина Синичич, студентка ЛНУ ім. Франка.